

ZAKON

O POVRAĆAJU ODUZETIH IMOVINSKIH PRAVA I OBEŠTEĆENJU

("Sl. list RCG", br. 21/04 od 31.03.2004, 49/07 od 10.08.2007, 60/07 od 09.10.2007 i "Sl. list Crne Gore", br. 12/07 od 14.12.2007, 73/10 od 10.12.2010)

Sadržaj zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi, način i postupak povraćaja prava svojine i drugih imovinskih prava i obeštećenja bivših vlasnika za prava oduzeta u korist opštenarodne, državne, društvene ili zadružne svojine.

Definicije

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- povraćaj oduzetog označava vraćanje stvari i prava bivšem vlasniku u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima donijetim u izvršavanju ovog zakona;
- obeštećenje označava naknadu bivšim vlasnicima umjesto povraćaja oduzete stvari i prava u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima donijetim u skladu sa ovim zakonom;
- bivši vlasnik označava fizičko ili pravno lice koje je bilo vlasnik stvari ili imalac prava u vrijeme kada je ta stvar prešla u opštenarodnu, društvenu, državnu ili zadružnu svojinu i njegovog zakonskog nasljednika ili pravnog sljedbenika;
- oduzeta imovinska prava označavaju stvari i prava koja su od bivših vlasnika prešla u opštenarodnu, državnu, društvenu ili zadružnu imovinu, bez pravične ili tržišne naknade;
- nepokretnosti označavaju zemljište i zgrade, stanove i poslovne prostorije, kao posebne djelove zgrade;
- neizgrađeno građevinsko zemljište označava urbanističke parcele koje nijesu privedene trajnoj namjeni predviđenoj urbanističkim planom;
- izgrađeno građevinsko zemljište označava urbanističke parcele ili djelove tih parcela na kojima su izgrađeni objekti u skladu sa planom;
- vlasnik je fizičko ili pravno lice koje je steklo pravo svojine u skladu sa zakonom;
- nekomercijalna pravna lica označava neprofitna pravna lica.

Pravo na podnošenje zahtjeva za povraćaj ili obeštećenje

Član 3

Bivši vlasnici imaju pravo da zahtijevaju povraćaj ili obeštećenje u skladu sa ovim zakonom, ako su njihova imovinska prava oduzeta u korist opštenarodne, državne, društvene ili zadružne imovine, osim u slučajevima iz člana 7 ovog zakona.

Pravo na obeštećenje imaju i bivši vlasnici koji su svoja oduzeta imovinska prava povratili na osnovu pravnog posla uz naknadu prije stupanja na snagu ovog zakona.

Primjena drugih zakona

Član 4

Na rješavanje pitanja koja su predmet ovog zakona shodno će se primjenjivati odredbe zakona kojima se uređuju svojinsko-pravni odnosi, obligacioni odnosi, nasljeđivanje, izvršni postupak i drugi zakoni, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

U postupcima za ostvarivanje prava po ovom zakonu primjenjuje se Zakon o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Poresko oslobođenje

Član 5

Sticanje prava svojine na nepokretnosti i drugih imovinskih prava, odnosno novčane naknade ostvarene po ovom zakonu, ne podliježe plaćanju poreza.

Bivši vlasnici koji imaju pravo na povraćaj ili obeštećenje

Član 6

Bivši vlasnici - fizička lica imaju pravo na povraćaj ili obeštećenje u skladu sa ovim zakonom. Na povraćaj ili obeštećenje po odredbama ovog zakona imaju pravo i pravna lica iz člana 8 ovog zakona.

Lica koja nemaju pravo na povraćaj oduzetog ili obeštećenje

Član 7

Bivši vlasnici kojima je za oduzeta imovinska prava određena naknada u novcu ili drugim stvarima ili pravima nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o eksproprijaciji ("Službeni list SFRJ", broj 5/68) nemaju pravo na povraćaj ili obeštećenje u skladu sa ovim zakonom.

Pravo iz stava 1 ovog člana nema ni lice kome je stvar ili pravo oduzeto na osnovu pravosnažne krivične presude za krivična djela koja po međunarodnim konvencijama predstavljaju ratni zločin, ako je stvar ili pravo stečeno izvršenjem takvog krivičnog djela.

Bivši vlasnici koji su dobili ili su imali pravo da dobiju naknadu za oduzetu stvar i pravo od druge države nemaju pravo na povraćaj ili obeštećenje, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Bivši vlasnik koji je imovinska prava prenio u opštenarodnu, državnu, društvenu ili zadružnu svojinu pravnim poslom ili jednostranim aktom, nema pravo na povraćaj ili obeštećenje.

Nekomercijalna pravna lica

Član 8

Pravo na povraćaj ili obeštećenje, u smislu ovog zakona, imaju zadužbine i druga nekomercijalna pravna lica. Uslovi, način i postupak povraćaja oduzetih imovinskih prava vjerskim zajednicama urediće se posebnim zakonom.

Član 8a

Crkve i vjerske zajednice mogu podnijeti prijavu radi evidentiranja imovine koja im je na teritoriji Crne Gore oduzeta u korist opštenarodne, državne, društvene ili zadružne svojine bez pravične ili tržišne nadoknade.

Prijava iz stava 1 ovog člana sa dokazima (kopije) od značaja za identifikaciju bivših vlasnika ili njegovih sijedbenika, oduzete imovine i osnova oduzimanja, podnosi se Ministarstvu finansija u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prijava iz stava 2 ovog člana ne predstavlja zahtjev za ostvarivanje prava na osnovu kojeg može da se izvrši povraćaj oduzete imovine ili obeštećenje.

Član 8b

Pravo na povraćaj i obeštećenje imaju i lica, odnosno njihovi zakonski nasljednici kojima je imovina oduzeta na osnovu Zakona o krivičnim djelima protiv naroda i države ("Sl. list FNRJ", broj 59/46), Zakona o konfiskaciji i izvršenju konfiskacije ("Sl. list DFJ", br.40/45 i 70/45) i Zakona o potvrdi i izmjenama i dopunama Zakona o konfiskaciji i izvršenju konfiskacije ("Sl. list FNRJ", broj 61/46), čije oduzimanje je bilo posljedica političkih i ideoloških razloga.

Obveznici povraćaja

Član 9

Obveznici povraćaja stvari i prava su fizička ili pravna lica u čijoj imovini se nalaze u momentu stupanja na snagu ovog zakona, osim ako su ta lica stekla pravo svojine u skladu sa zakonom.

Obveznici obeštećenja

Član 10

Obveznik obeštećenja bivših vlasnika je Crna Gora, koja će obezbjeđivati sredstva u Fondu za obeštećenje, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Povraćaj oduzetog ili obeštećenje

Član 11

Bivši vlasnik ima pravo da zahtijeva povraćaj oduzete stvari i prava, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Bivši vlasnik ima pravo na obeštećenje u slučaju kada oduzete stvari i prava u smislu člana 12 ovog zakona nijesu predmet povraćaja.

Ako je vraćanje oduzete stvari postalo nemoguće usljed dejstva više sile, bivši vlasnik nema pravo na obeštećenje u skladu sa ovim zakonom.

U slučajevima iz stava 2 ovog člana zahtjev bivšeg vlasnika za povraćaj smatra se kao zahtjev za obeštećenje.

Imovinska prava i stvari koje se ne vraćaju

Član 12

Nijesu predmet povraćaja imovinska prava i stvari:

- 1) koje su izuzete iz pravnog prometa ili ako se na njima ne može steći pravo svojine;
- 2) uništene, nestale ili do te mjere oštećene za koje bi troškovi povraćaja u predašnje stanje bili veći od vrijednosti stvari;
- 3) koje služe za obavljanje djelatnosti državnih organa, odnosno organa jedinica lokalne samouprave (poslovne zgrade, poslovne prostorije);
- 4) koje predstavljaju ugostiteljske objekte kategorisane u prvu i drugu kategoriju od posebnog republičkog značaja;
- 5) koje služe za reprezentativne potrebe državnih organa, odnosno jedinica lokalne samouprave;
- 6) koje služe za obavljanje djelatnosti iz oblasti zdravstva, vaspitanja i obrazovanja, kulture i nauke ili drugih javnih službi;
- 7) koje su sastavni dio, funkcionalno ili faktički, mreža objekata i uređaja javnih preduzeća iz oblasti energetike, telekomunikacija, komunalne infrastrukture (gradska groblja i kapele), saobraćaja (putevi, ulice, parkovi, spomenici i sl.);
- 8) građevinsko i gradsko-građevinsko zemljište koje je u skladu sa zakonom i odgovarajućim urbanističkim planom privedeno namjeni;
- 9) koje bi u slučaju povraćaja prouzrokovale štetu ili troškove koji prevazilaze vrijednost imovine koja je predmet povraćaja;
- 10) na kojima je fizičko ili pravno lice steklo pravo svojine u skladu sa zakonom;
- 11) pokretne stvari koje su u skladu sa zakonom proglašene za nacionalno blago;
- 12) imovina koja je privatizovana u skladu sa zakonom ili imovina koja je u svojini privrednih društava koja su privatizovana u skladu sa zakonom.

Pokretne stvari

Član 13

Oduzete pokretne stvari koje nijesu zakonom proglašene za nacionalno blago vraćaju se bivšem vlasniku.

Nepokretne stvari

Član 14

Nepokretne stvari se vraćaju bivšim vlasnicima, u skladu sa ovim zakonom.

Maslinjaci, šume i šumsko zemljište

Član 15

Oduzeti maslinjaci, šume i šumsko zemljište vraćaju se bivšem vlasniku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Stambene zgrade, stanovi, poslovne zgrade i poslovne prostorije

Član 16

Stambena zgrada, odnosno stan, poslovna zgrada i poslovna prostorija vraća se bivšem vlasniku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Ako na nepokretnostima iz stava 1 ovog člana postoji zakupni ili tome srodni odnos, vraćanjem u svojinu bivši vlasnik stupa na mjesto zakupodavca, nakon čega prava i obaveze iz zakupa nastaju između njega i zakupca.

Obveznik obeštećenja je dužan da licima koja su stekla stanarsko pravo u zgradi bivših vlasnika obezbijedi odgovarajući stan u svojini, otkupom pod uslovima pod kojim su otkup izvršili nosioci stanarskog prava na stanovima u društvenoj svojini, u roku od 10 godina od dana stupanja na snagu ovog zakona, pod uslovom da ta lica nemaju drugi stan u svojini.

Bivši vlasnik je dužan da omogućiti nesmetano vršenje prava na stanu tim licima sve do rješavanja njihovog stambenog pitanja, a obveznik obeštećenja će mu za sve to vrijeme isplaćivati odgovarajuću zakupninu.

Neizgrađeno građevinsko zemljište

Član 17

Neizgrađeno građevinsko zemljište koje je prešlo u društvenu, odnosno državnu svojinu (u daljem tekstu: podržavljeno) vraća se bivšem vlasniku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Podržavljena neizgrađena građevinska zemljišta koja su jedinici lokalne samouprave ili nekom drugom, u skladu sa zakonom, predata radi privođenja namjeni u skladu sa planskim aktom, vraćaju se bivšem vlasniku, na način i po postupku predviđenim Zakonom o eksproprijaciji, osim ako u vrijeme podnošenja zahtjeva za povraćaj vrijednost izvedenih radova prelazi najmanje trećinu vrijednosti od ukupne vrijednosti predviđenih radova.

Izgrađeno građevinsko zemljište

Član 18

Podržavljeno izgrađeno građevinsko zemljište neće biti predmet povraćaja, osim u slučaju kada je na njemu postojao objekat koji se vraća bivšem vlasniku u skladu sa ovim zakonom.

Podržavljeno izgrađeno građevinsko zemljište na kojem se nalazi objekat koji je postojao u vrijeme kada je zemljište oduzeto, ali je od tada značajno dobilo na vrijednosti usljed ulaganja u objekat, predmet je povraćaja samo ako bivši vlasnik plati iznos za koji je vrijednost imovine porasla usljed ulaganja i ukoliko taj objekat nije u svojini fizičkih ili pravnih lica, čiji osnivač nije država.

Iznos iz stava 2 ovog člana bivši vlasnik uplaćuje Fondu za obeštećenje.

Ako bivši vlasnik odbije da plati iznos ulaganja iz stava 2 ovog člana, postaje suvlasnik u visini svog udjela u vrijednosti nepokretnosti.

Bivši vlasnik koji nema pravo na povraćaj u slučajevima iz stava 2 ovog člana, ima pravo na obeštećenje.

Trajno pravo korišćenja (pravo korišćenja)

Član 19

Na građevinskom zemljištu u državnoj svojini na kome sadašnji vlasnik objekta, izgrađenog u skladu sa zakonom i važećim urbanističkim planom, ima trajno pravo korišćenja uspostavlja se pravo svojine u njegovu korist, ako on to zahtijeva. U tim slučajevima bivši vlasnik ima pravo na obeštećenje, a ne na povraćaj.

Imalac trajnog prava korišćenja nadoknadiće Fondu za obeštećenje tržišnu vrijednost zemljišta, umanjenu za vrijednost koja je prethodno plaćena za trajno korišćenje zemljišta.

Prava trećih

Član 20

Povraćaj stvari ne utiče na zakupne i njima srodne ugovorne odnose koji su nastali pravnim poslovima uz naknadu, ako pravnim poslom ili zakonom nije drukčije određeno.

Izuzetno od stava 1 ovog člana zakupni i njima srodni odnosi, čije je trajanje utvrđeno ili ugovoreno za period duži od pet godina, traju najviše pet godina od dana konačnosti rješenja o povraćaju prava svojine, osim ako bivši vlasnik i zakupac drukčije ne ugovore.

Hipoteka i drugi tereti koji su nastali nakon prelaska nepokretnosti u državnu-društvenu svojinu do stupanja na snagu ovog zakona gase se danom pravosnažnosti rješenja o vraćanju nepokretnosti.

Potraživanja koja su bila obezbijeđena teretima iz stava 3 ovog člana namiriće se iz preostale imovinske mase dužnika, a ukoliko ta imovinska masa ne bude dovoljna za namirenje potraživanja, za nedostajući iznos garantovaće Fond za obeštećenje.

Fond za obeštećenje ima pravo regresa prema dužniku za iznose koji su isplaćeni iz imovine Fonda za obeštećenje.

Stvarne službenosti ne prestaju povraćajem oduzete nepokretnosti.

Vlasnik poslužnog dobra može zahtijevati da prestane pravo stvarne službenosti kada ona postane nepotrebna za korišćenje povlasnog dobra ili kad prestane drugi razlog zbog koga je ona zasnovana.

Po uspostavljanju prava svojine, lične službenosti prestaju, osim ako su ustanovljene ili utvrđene sudskom odlukom ili poravnanjem zaključenim pred sudom, bez obzira na to da li su upisane u nekom od javnih registara.

Lična službenost će prestati i ako je stečena na osnovu besteretnog pravnog posla sa licem koje je smatrano vlasnikom stvari.

Preduzeća

Član 21

Bivši vlasnici oduzetih preduzeća imaju pravo na povraćaj akcija tih preduzeća, ako se u njima još uvijek nalazi imovina podržavljenog preduzeća.

Ako, u skladu sa ovim zakonom, povraćaj nije moguć zbog zaštite prava vlasnika, bivši vlasnik ima pravo na obeštećenje.

Obeštećenje

Član 22

Bivši vlasnik koji nema pravo na povraćaj oduzetih imovinskih prava u skladu sa ovim zakonom može ostvariti pravo na obeštećenje:

- novčanim sredstvima koja se plaćaju iz Fonda za obeštećenje podnosiocima zahtjeva, proporcionalno iznosima zahtjeva u odnosu na ukupna potraživanja prema Fondu za obeštećenje;
- obveznicama, u skladu sa ovim zakonom.

Iznos ukupnog obeštećenja, koji se isplaćuje bivšim vlasnicima godišnje, ne može biti veći od 0,5 % domaćeg bruto proizvoda (DBP) iz prethodne godine za koju je on zvanično poznat prema podacima nadležne institucije za statistiku.

Ukupan iznos obeštećenja po ovom zakonu ne može preći 10 % DBP-a za period primjene ovog zakona.

Obeštećenje iz stava 1 alineja 1 ovog člana isplaćuje se podnosiocima zahtjeva u jednogodišnjim ratama, čija se isplata vrši 15. jula svake godine po konačnim rješenjima dostavljenim Fondu za obeštećenje do 31. decembra prethodne godine, prema raspoloživosti sredstava u Fondu za obeštećenje, do njihove konačne isplate.

Dinamiku isplate obeštećenja iz stava 4 ovog člana utvrdiće Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Fond za obeštećenje može, ukoliko je to moguće, ponuditi pokretne ili nepokretne stvari u svojini Fonda za obeštećenje bivšim vlasnicima, kao naknadu za oduzeta imovinska prava.

Fond za obeštećenje može bivšim vlasnicima ponuditi i otkup duga po osnovu obeštećenja pod uslovima koje utvrdi Vlada.

Utvrđivanje vrijednosti oduzetih stvari

Član 23

Vrijednost oduzetih stvari ili prava utvrđuje se prema stanju imovine u momentu oduzimanja, a saglasno Uredbi o procjeni vrijednosti i utvrđivanju naknade za oduzetu imovinu.

Prigovor na procjenu vrijednosti

Član 24

Stranke u postupku mogu na visinu procijenjene imovine podnijeti prigovor Komisiji za povraćaj i obeštećenje (u daljem tekstu: Komisija) u roku od osam dana od dana dostavljanja zapisnika.

Komisija je dužna da u roku od osam dana razmotri prigovor i, ako nađe da je osnovan, izvršiće odgovarajuću promjenu podataka, o čemu donosi rješenje i obavještava stranke.

Ukoliko prigovor ne usvoji, Komisija donosi rješenje o odbijanju prigovora i dostavlja ga podnosiocu prigovora.

Izdavanje obveznica

Član 25

Za plaćanje naknade Fond za obeštećenje će izdati obveznice koje su nominovane u eurima, u procijenjenom iznosu svih podnijetih zahtjeva bivših vlasnika, s tim da se na ove obveznice neće obračunavati kamata.

Komisija je obavezna da, na zahtjev Fonda za obeštećenje, dostavi izvještaj o procjeni približne vrijednosti imovine čiji se povraćaj traži radi izdavanja obveznica.

Fond za obeštećenje će izdati nove serije obveznica, ukoliko prva serija ne bude dovoljna za namirenje zahtjeva bivših vlasnika.

Konačno rješenje o obeštećenju Komisija dostavlja Fondu za obeštećenje, koji izdaje potvrdu u cilju pribavljanja obveznica iz člana 22 ovog zakona kod Centralne depozitarne agencije.

Obveznice emitovane u skladu sa članom 22 stav 1 alineja 2 ovog zakona mogu se koristiti za kupovinu akcija, udjela i druge imovine Crne Gore i državnih fondova za koje Vlada odredi da se mogu kupovati obveznicama Fonda za obeštećenje, kao i za isplatu poreskih obaveza (prihod Crne Gore) bivših vlasnika, odn. njihovih nasljednika (isključeni su svi drugi sticaoci obveznica od ovog prava).

Rok važenja svih izdatih serija obveznica je deset godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nakon proteka roka od 36 mjeseci od dana sticanja obveznica, vlasnik obveznica (bivši vlasnik ili kupac obveznica na tržištu) ima pravo da vrati obveznice Fondu za obeštećenje i da zahtijeva da mu se ponovo prizna pravo na obeštećenje u novčanim sredstvima u iznosu vraćenih obveznica, u skladu sa članom 22 stav 1 alineja 1 ovog zakona.

Poslije isteka roka važenja obveznica iz stava 7 ovog člana, nerealizovane obveznice se povlače i poništavaju.

U roku od 30 dana od dana isteka roka važenja obveznica, Centralna depozitarna agencija dostaviće Fondu za obeštećenje spisak vlasnika obveznica koji nijesu iskoristili pravo kupovine imovine Crne Gore i državnih fondova u datom roku.

Fond za obeštećenje će, na zahtjev vlasnika obveznica, donijeti rješenja kojima im se ponovo priznaje pravo na obeštećenje i to u novčanom iznosu neiskorišćenih obveznica.

Vlasnik obveznice (bivši vlasnik ili kupac obveznica na tržištu) ima pravo da, u roku od šest mjeseci po isteku važenja obveznice, podnese Fondu za obeštećenje zahtjev da mu se iznos, na koji glase obveznice, naknadi u novcu na način utvrđen u članu 22 stav 1 alineja 1 ovog zakona.

Ostala pravila o povraćaju i obeštećenju

Član 26

Bivši vlasnik koji je ostvario pravo na povraćaj oduzetog dužan je da vrati revalorizovanu primljenu naknadu za oduzete stvari ili prava u iznosu utvrđenom rješenjem o povraćaju, u roku od dvije godine od dana pravosnažnosti ovog rješenja.

U slučaju ostvarivanja prava na obeštećenje, utvrđeni iznos obeštećenja umanjuje se za visinu naknade koju je bivši vlasnik primio prilikom oduzimanja stvari ili prava.

Način i postupak revalorizacije iznosa duga, kao i način uplate utvrdiće Ministarstvo finansija.

Bivši vlasnik nema pravo da zahtijeva od obveznika povraćaja naknadu vrijednosti plodova i proizvoda nastalih upotrebom određene stvari, naknadu troškova ni naknadu štete.

Pokretanje postupka

Član 27

Postupak za povraćaj imovinskog prava ili obeštećenje pokreće bivši vlasnik zahtjevom koji podnosi Komisiji, najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana obrazovanja Komisije u opštini na čijoj teritoriji se stvar nalazi.

Ukoliko je na istoj stvari postojala susvojina ili zajednička svojina, podnošenjem zahtjeva bilo kog bivšeg vlasnika može se pokrenuti postupak povraćaja ili obeštećenja.

Postupak za povraćaj ili obeštećenje može pokrenuti nadležni državni organ kad utvrdi da je to u javnom interesu.

Komisija za povraćaj i obeštećenje

Član 28

Postupke započete po zahtjevima bivših vlasnika nastaviće komisije za povraćaj i obeštećenje, i to:

- 1) Komisija za povraćaj i obeštećenje u Podgorici za teritoriju opština: Podgorica, Danilovgrad, Nikšić, Šavnik, Plužine i Cetinje.
- 2) Komisija za povraćaj i obeštećenje u Baru za teritoriju opština: Budva, Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj i
- 3) Komisija za povraćaj i obeštećenje u Bijelom Polju za teritoriju opština: Bijelo Polje, Berane, Kolašin, Andrijevića, Plav, Rožaje, Mojkovac, Pljevlja i Žabljak.

Komisije iz stava 1 ovog člana imaju po tri člana, koje imenuje ministar finansija, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Za predsjednika komisije imenuje se lice koje je diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom i pet godina radnog iskustva, a za članove diplomirani pravnik i jedno lice geodetske ili građevinske i ekonomske struke.

Članovi komisije imaju položaj službenih lica, ovlašćeni su za vođenje postupka i obavljanje drugih radnji u postupku.

Komisija iz stava 1 preuzće dokumentaciju od glavnih administratora opština sa teritorija opština za koje je formirana u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o njenom imenovanju sa stanjem na dan stupanja na snagu ovog zakona, uz zapisnik o izvršenoj primopredaji dokumentacije.

Obavljanje stručnih i administrativnih poslova za potrebe komisija iz stava 1 ovog člana obezbijediće Ministarstvo finansija.

Bivši vlasnici u opštinama u kojima nije istekao rok za podnošenje zahtjeva, mogu, do formiranja komisije iz

stava 1 ovog člana, zahtjeve podnositi Ministarstvu finansija.

Sadržaj zahtjeva

Član 29

Zahtjev za povraćaj oduzetog ili obeštećenje sadrži:

- podatke o oduzetoj imovini, uključujući adresu i broj lista nepokretnosti, lokaciju i površinu;
- pravni osnov, način i vrijeme podržavljenja;
- pravni osnov zahtjeva za povraćaj ili obeštećenje, uključujući dokaze koji utvrđuju da je lice koje podnosi zahtjev bivši vlasnik u smislu ovog zakona;
- predmet povraćaja ili obeštećenja;
- lične podatke o nasljednicima ili drugim licima koja mogu imati pravo na oduzeta imovinska prava, a koja su poznata licu koje podnosi zahtjev.

Lice koje podnosi zahtjev može priložiti uz zahtjev dokaze za koje smatra da su značajni za postupak:

Sporazumno rješavanje

Član 30

Prije ili poslije podnošenja zahtjeva bivši vlasnik je ovlašćen da obvezniku vraćanja predloži sporazumno rješavanje (poravnanje).

Poravnanje može obuhvatiti sva imovinska prava ili samo neka od njih.

Poravnanje će se obaviti pred Komisijom.

Stranke u postupku

Član 31

Stranke u postupku za povraćaj oduzetog ili obeštećenje su bivši vlasnik, obveznik vraćanja, obveznik obeštećenja, Fond za obeštećenje, kao i drugo pravno ili fizičko lice koje, radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa, ima pravo da učestvuje u postupku.

Zabilježba "restitucije"

Član 32

Kad Komisija utvrdi da je zahtjev podnesen u skladu sa ovim zakonom obavijestit će, bez odlaganja, područni organ Direkcije za nekretnine radi upisa zabilježbe "restitucije" nepokretnosti čiji se povraćaj traži.

Dejstvo zabilježbe "restitucije" je u tome da se pravosnažno i izvršno rješenje o povraćaju može neposredno izvršiti i protiv svakog docnijeg vlasnika nepokretnosti.

Na predlog bivšeg vlasnika sud može donijeti privremenu mjeru zabrane raspolaganja imovinom, neizgrađenim građevinskim zemljištem, zabranu sječe šuma i korišćenja drvnih sortimenata, ukoliko bivši vlasnik učini vjerovatnim postojanje potraživanja i da postoji opasnost otuđenja imovine ili iz drugih opravdanih razloga, a podnio je zahtjev za povraćaj oduzetih imovinskih prava.

Zabilježba "restitucije" izbrisat će se na predlog sadašnjeg vlasnika nepokretnosti, ako zahtjev za povraćaj bude odbijen.

Ništavi su pravni poslovi zaključeni nakon stupanja na snagu ovog zakona koji za predmet obaveze imaju oduzeta imovinska prava, osim ako su pribavioci tih stvari vlasnici.

Izjave stranaka

Član 33

Povodom zahtjeva za povraćaj ili obeštećenje sve zainteresovane stranke daju izjavu u roku koji odredi Komisija, o čemu ih je dužna blagovremeno i na pogodan način obavijestiti.

Sve zainteresovane strane imaju pravo da dostave dokaze na saslušanju.

Obveznici vraćanja i treća lica dužni su da bivšim vlasnicima, odnosno njihovim punomoćnicima dozvole uvid u isprave i podatke koji su značajni za utvrđivanje postojanja prava za povraćaj oduzetog i obeštećenje i podnošenje zahtjeva.

Organi koji raspoložu podacima i vode službene evidencije (katastar nepokretnosti, arhiv i sl.) dužni su da hitno odgovore na zahtjev obveznika, bivšeg vlasnika i organa koji vodi postupak.

Rješenje Komisije

Član 34

U roku od 30 dana od okončanja usmene rasprave Komisija donosi prvostepeno rješenje kojim odlučuje o zahtjevu za povraćaj ili obeštećenje.

Rješenje je u pisanoj formi i sadrži označenje o:

- bivšem vlasniku kome su imovinska prava oduzeta;
- licima koja imaju pravo na povraćaj ili obeštećenje;
- obvezniku povraćaja ili obeštećenja;
- imovinskim pravima koja su oduzeta, kao i osnov, odnosno akt o oduzimanju;
- obimu i vrijednosti imovinskog prava koje se vraća, kao i drugim podacima o tom pravu, sa oznakama identifikacije prema stanju na dan donošenja rješenja;
- visini naknade;
- roku za predaju u državinu stvari koja se vraća ili roku za obeštećenje;
- pravnom obrazloženju odluke u kojem se navode značajne odredbe ovog zakona i drugih propisa.

Ako je bivši vlasnik umro, rješenje o povraćaju imovinskih prava ili obeštećenju glasi na njegove neimenovane nasljednike koji su imao prava po ovom zakonu.

U slučaju iz stava 3 ovog člana objekti imovinskih prava se rješenjem povjeravaju na privremeno upravljanje staraocu za posebne slučajeve i preduzimaju se druge mjere za obezbjeđenje zaostavštine u skladu sa zakonom.

U rješenju o vraćanju imovinskih prava Komisija nalaže nadležnim organima izvršenje rješenja, kao i eventualno brisanje tereta i odlučuje o troškovima postupka.

Konačno rješenje dostavlja se po službenoj dužnosti organu koji vodi katastar nepokretnosti.

Dostavljanje rješenja

Član 35

Rješenje o povraćaju imovinskih prava ili obeštećenju dostavlja se strankama u postupku u roku od 15 dana od dana donošenja.

Prvostepeni i drugostepeni organ rješenje dostavlja Državnom tužiocu Crne Gore, u roku od 15 dana od dana donošenja.

Državni tužilac dužan je da podnese tužbu za poništenje rješenja koje je donijeto suprotno propisima.

Žalba na rješenje

Član 36

Stranke mogu uložiti žalbu na rješenje o povraćaju i obeštećenju Komisiji za žalbe u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Član 36a

Komisija za žalbe ima tri člana.

Predsjednika i članove Komisije za žalbe imenuje i razrješava Vlada, na predlog Ministarstva finansija.

Komisiju iz stava 2 ovog člana Vlada će imenovati u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Za predsjednika Komisije za žalbe može se imenovati lice koje je diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom i koje ima najmanje pet godina radnog iskustva.

Za člana Komisije za žalbe može se imenovati lice koje je diplomirani pravnik, diplomirani ekonomista, diplomirani inženjer geodezije ili diplomirani građevinski inženjer.

Predsjednik i članovi Komisije za žalbe imenuju se na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja.

Predsjednik i član Komisije za žalbe može se razriješiti prije isteka mandata na lični zahtjev ili ako poslove ne vrši uredno i savjesno.

Način rada Komisije za žalbe uređuje se Poslovníkom koji donosi Komisija.

Protiv odluke Komisije za žalbe stranka može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Komisija iz stava 1 preuzme dokumentaciju od Ministarstva finansija kao drugostepenog organa u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o njenom imenovanju sa stanjem na dan stupanja na snagu ovog zakona, uz zapisnik o izvršenoj primopredaji dokumentacije.

Član 36b

Komisije iz člana 28 donose rješenje nakon pribavljanja saglasnosti Komisije za ujednačavanje postupka.

Komisiju za ujednačavanje postupka imenuje Ministar finansija, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu

ovog zakona.

Ukoliko Komisija iz stava 2 ovog člana uskrati prethodnu saglasnost na rješenje Komisije iz člana 28 ovog zakona, dužna je da u pisanoj formi obrazloži razloge za uskraćivanje saglasnosti, sa uputstvom za dalje postupanje, po kojem je prvostepena komisija dužna da postupi.

Stručne i administrativne poslove za komisiju iz stava 1 ovog člana obavljaće Ministarstvo finansija. Komisija iz stava 1 ovog člana ima tri člana od kojih je jedan izvjestilac Komisije.

Izvršenje rješenja

Član 37

Konačno rješenje o vraćanju nepokretnosti izvršava organ uprave nadležan za poslove katastra.

Konačno rješenje o obeštećenju izvršava Fond za obeštećenje.

Konačno rješenje o obeštećenju u akcijama u smislu člana 21 ovog zakona izvršava država Crna Gora, Fond za razvoj Crne Gore, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavod za zapošljavanje, u skladu sa zakonom.

Rješenje iz stava 2 ovog člana u slučajevima iz člana 40 ovog zakona, Fond izvršava na osnovu pravosnažnog rješenja nadležnog suda o raspodjeli naknadno pronađene imovine.

Takse i troškovi postupka

Član 38

Stranke u postupku za povraćaj imovinskih prava ili obeštećenje po ovom zakonu ne plaćaju takse.

O troškovima postupka odlučuje nadležni organ po propisima koji se primjenjuju pred tim organom.

Član 39

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, "Sl. list RCG", br. 49/07)

Ostavinski postupak

Član 40

Nasljednopravni zahtjev nad imovinom bivšeg vlasnika u slučaju iz člana 34 stava 3 ovog zakona raspraviće se pred nadležnim sudom kao nasljednopravni zahtjevi nad naknadno pronađenom imovinom, u skladu sa odredbama Zakona o vanparničnom postupku.

Imovinska prava bivšeg vlasnika o kojima se odlučuje u postupku iz stava 1 ovog člana prelaze na njegove nasljednike danom pravosnažnosti rješenja o povraćaju imovinskih prava.

Rokovi koji po propisima o nasljeđivanju teku od dana smrti ostavioca, u postupku povraćaja imovinskih prava teku od dana pravosnažnosti rješenja.

Ako se na nasljeđivanje, u skladu sa važećim propisima, primijeni pravo strane države, u obzir se uzimaju i materijalno-pravne odredbe propisane ovim zakonom.

Za raspravljanje zaostavštine po ovom zakonu isključivo je nadležan sud Crne Gore.

Rješavanje o zahtjevima drugih lica

Član 41

U toku postupka zahtjev mogu istaći i lica koja su dužna da trpe povraćaj prava, kao što je pravo na povraćaj isplaćene naknade (regresni zahtjevi) i druga prava propisana ovim zakonom, kao i lica koja imaju neko drugo stvarno ili obligaciono pravo na stvarima ili pravima čiji se povraćaj traži.

Član 42

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, "Sl. list RCG", br. 49/07)

Član 43

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, "Sl. list RCG", br. 49/07)

Fond za obeštećenje

Član 44

Radi obezbjeđenja sredstava za obeštećenje, Vlada obrazuje Fond za obeštećenje.

Fond za obeštećenje ima svojstvo pravnog lica.

Sjedište Fonda za obeštećenje je u Podgorici.

Izvori sredstava Fonda za obeštećenje su:

- akcije koje su, po propisima o privatizaciji privrede, opredijeljene za obeštećenje bivših vlasnika;
- obveznice Crne Gore;
- Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, "Sl. list CG", br. 12/07)
- sredstva iz kredita i druga sredstva koja opredijele međunarodne organizacije za ovu namjenu;
- 10% od prodaje državne imovine;
- 10% od prodatih akcija državnih fondova;
- 7% sredstava preduzeća ili djelova preduzeća koja se privatizuju;
- Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, "Sl. list CG", br. 12/07)
- prihodi ostvareni po osnovu naplate revalorizovanog iznosa koji plaćaju bivši vlasnici na osnovu odredaba iz ovog zakona;
- prihodi od prodaje imovine u državnoj svojini koja je prenesena Fondu za obeštećenje, u kom slučaju će Fond za obeštećenje odlučiti da li će prodaja imovine Fonda za obeštećenje biti otvorena samo za vlasnike obveznica izdatih u skladu sa ovim zakonom: ili za sva lica;
- ostali izvori.

U periodu od stupanja na snagu ovog zakona do obrazovanja Fonda, sredstava koja se ostvare iz izvora navedenih u stavu 4 ovog člana deponovaće se na poseban račun. Po obrazovanju Fonda ta sredstva biće sredstva Fonda.

Organizacija i način rada Fonda za obeštećenje urediće se propisom Vlade, na predlog Ministarstva finansija, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Plan evidencije i izvještaji

Član 45

Fond za obeštećenje će, u roku od 60 dana od dana osnivanja, usvojiti plan na osnovu kojeg će se vršiti raspodjela prikupljenih novčanih sredstava i raspoloživih akcija namijenjenih za obeštećenje bivših vlasnika na sve opštine srazmjerno vrijednosti imovine čiji se povraćaj traži.

Fond za obeštećenje vodi evidenciju o donesenim odlukama o isplati novčanih sredstava, izdatim potvrdama za pribavljanje obveznica, o prodatim obveznicama, kao i o izvršenim isplatama.

Fond za obeštećenje će, najmanje jedanput godišnje, Vladi podnositi izvještaj o prikupljenim sredstvima, raspoloživim akcijama i izdatim obveznicama i predlagati izdavanje obveznica saglasno usvojenim zahtjevima.

Član 45a

O podnijetim zahtjevima i pravosnažnim rješenjima za povraćaj i obeštećenje komisije iz člana 28 ovog zakona vode evidenciju.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži podatke: datum prijema zahtjeva, redni broj rješenja, ime i prezime bivšeg vlasnika odnosno nasljednika, vrstu (pokretna, nepokretna) i površinu vraćene imovine, iznos revalorizacije, iznos obeštećenja, vrstu i površinu imovine koja se obeštećuje.

Na osnovu podataka iz evidencije u smislu st. 1 i 2 ovog člana Komisija dostavlja mjesečni izvještaj Ministarstvu finansija.

Član 45b

Evidencije iz čl. 45 i 45a ovog zakona vode se u elektronskoj formi.

Podzakonski akti

Član 46

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona kojima se definišu finansijska obeštećenja donijeće se u roku od devet mjeseci, a ostali podzakonski akti, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravosnažno okončani postupci

Član 47

Podnošenje zahtjeva i odlučivanje o pitanjima iz ovog zakona dopušteno je bez obzira na to da li je do stupanja na snagu ovog zakona sud ili drugi državni organ pravosnažno već odlučivao o zahtjevu za povraćaj ili obeštećenje, a zahtjevu bivšeg vlasnika nije bilo udovoljeno.

Prestanak ranijeg zakona

Član 48

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o pravednoj restituciji ("Službeni list RCG", broj 34/02).

Stupanje na snagu

Član 49

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju

(Sl. list RCG, br. 49/07)

Član 30

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju sa radom opštinske komisije. Komisije iz stava 1 ovog člana dužne su da danom prestanka sa radom dokumentaciju predaju Glavnom administratoru opštine, uz sastavljanje zapisnika o primopredaji.

Član 31

Na predmete čije je rješavanje započeto prije stupanja na snagu ovog zakona primjenjivaće se odredbe ovog zakona, ako postupak nije konačno završen.

Član 32

Stupanjem na snagu ovog zakona, obaveze prema bivšim vlasnicima utvrđene dosadašnjom dinamikom isplate Fonda za obeštećenje, a koje dospijevaju do 31. decembra 2007. godine, isplatiće se 15. jula 2008. godine, shodno članu 22 ovog zakona.

Član 33

Uredba iz člana 10 ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 34

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

NAPOMENA IZDAVAČA:

Danom stupanja na snagu Zakon o izmjenama Zakona i drugih propisa zbog ustavne promjene u nazivu države ("Službeni list Crne Gore", br. 73/10), u zakonima i drugim propisima koji su doneseni prije Ustava Crne Gore:

- naziv: "Republika Crna Gora" zamjenjuje se nazivom: "Crna Gora";
- u nazivu državnih i drugih organa i u nazivu pojedinih akata riječ "Republika" briše se;
- naziv: "republički organ uprave" zamjenjuje se nazivom: "organ državne uprave";
- riječ "republički" zamjenjuje se riječju "državni" ili se briše.